TÜRK DİLİ

DİL VE EDEBİYAT DERGİSİ

Sayı:661
1/2007

Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN
Prof. Dr. Nevzat GÖZAYDIN
Bekir OĞUZBAŞARAN
Fatma CAN
Prof. Dr. Zeynep KORKMAZ
Nabi BALKANLI
Yrd. Doç. Dr. Müslüme NARİN
Cevdet ASLANGÜL
Prof. Dr. Hamza ZÜLFİKAR
Kenan ERZURUM
R. Sami HAMAMCI
Nail TAN
Adem TERZİ
Ayşe BALCI
Rabia ÇOLAK

75. Yılına Girerken Türk Dil Kurumunun 2006 Yılı Çalışmaları

Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN

Yüce Atatürk'ün isteği doğrultusunda 12 Temmuz 1932 günü Sâmih Rifat, Ruşen Eşref, Yakup Kadri ve Celâl Sahir tarafından *Türk Dili Tetkik Cemiyeti* adıyla kurulan Türk Dil Kurumu, bu yıl yetmiş beşinci kuruluş yıl dönümünü kutlayacak...

2007 yılı, aynı zamanda Dil Bayramı'nın da yetmiş beşinci yıl dönümü... Türk Dili Tetkik Cemiyetinin kuruluşunun hemen ardından yine Atatürk'ün isteği ile düzenlenen Birinci Türk Dili Kurultayı'nın açılış günü olan 26 Eylül (1932)'ü bu yıl yetmiş beşinci Dil Bayramı olarak coşkuyla kutlayacağız.

Yetmiş beş yıl, insan ömrü için ileri bir yaş sayılabilir ancak bilimsel araştırma kurumları için yetmiş beş yıl, yetkinliğin, gelişmişliğin, kökleşmenin ifadesidir. Türk Dil Kurumu da kuruluşundan bu yana geçen yetmiş beş yıllık süre içerisinde yapmış olduğu çalışmalarla ülkemizin köklü ve gelişmiş bilim kurumlarından biri durumuna gelmiştir. Bine yakın kitap, yüzlerce sayı dergi yayımlayan; sayısı binlerle ifade edilebilecek konuşma, konferans ile kurultay, açık oturum, bilgi şöleni vb. toplantılar düzenleyen; *Türkçe Sözlük*'ün on kez, yazım (imla) kılavuzlarının yirmi dört kez baskısını yapan; bölge ağızlarından söz derleme, tarihsel metinlerden söz tarama, kök ve gövdelerden yeni sözler ve terimler türetme gibi çok önemli bilimsel çalışmaları gerçekleştiren Türk Dil Kurumu, bütün bunları yetmiş beş yıl içerisine sığdırmıştır.

Geçmişten geleceğe doğru akıp giden yıllar içinde yapılan çalışmalar, yürütülen etkinlikler Türk Dil Kurumunun bugünlere ulaşmasını sağlamıştır. Geçen yıl içerisinde gerçekleştirdiğimiz çalışmalar da Türk Dil Kurumunun yetmiş beşinci yılına ve gelecek yıllara ulaşmasında yeni bir adım olarak geçmişteki yeri-

ni almıştır. Her yıl olduğu gibi bu yıl da *Türk Dili* dergimizin ilk sayısının ilk yazısını Türk Dil Kurumunun geçen bir yılının değerlendirilmesine ayırıyoruz.

TDK'nin 2006 Yılı Çalışmaları

Türkçenin geliştirilmesi, zenginleştirilmesi çalışmalarının yanı sıra yabancı kökenli sözlere ve terimlere Türkçe karşılıklar türeterek Türkçenin özleştirilmesi amacıyla bilimsel yöntemlerle çalışmalar yürüten Türk Dil Kurumu, Türkçenin "şuurla" işlenmesi düşüncesini dile getiren kurucusu Atatürk'ün ülküsünü gerçekleştirme yolunda 2006 yılında da önemli çalışmaları ortaya koymuştur. Ancak, Türk Dil Kurumu ile birlikte üç bağlı kuruluşun da yer aldığı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yasasındaki eksik maddeler yüzünden kurumlarımızda 8 Kasım 2001 tarihinden bu yana Bilim Kurulu Asli Üyeleri seçilememekte, yetkili kurullar oluşturulamamaktadır. Dil gibi sürekli gelişmeye, değişmeye, etkilenmeye açık bir alanda üyesiz, kurulsuz, kolsuz kalması Türkçenin karşı karşıya bulunduğu sorunlar karşısında TDK'yi eli kolu bağlı hâle getirmişti. *Türkçe Sözlük*, *Yazım Kılavuzu* gibi temel başvuru kaynaklarının ve Türk dilinin çeşitli dönemlerine, alanlarına yönelik eserlerin hazırlanarak yayımlanmasının yanı sıra bilimde, uygarlıkta, sanatta, teknolojide yaşanan gelişmelerle ortaya çıkan kavramlar için karşılıklar bulunması; yazımda, söyleyişte oluşan yeni durumlar karşısında Türkçenin özelliklerini göz önünde bulundurarak çözümler getirilmesi gerekmekteydi.

Öte yandan kamuoyu Türk diliyle ilgili bilimsel çalışmalarla birlikte hatta ondan da önce, iş yeri adındaki yabancılaşmadan kitle iletişim araçlarında Türkçenin yozlaştırılmış, yabancılaştırılmış, kabalaştırılmış bir biçimde kullanışına kadar çeşitli sorunlara çözüm bulunmasını beklemekteydi.

Basın yayın kuruluşlarının yanı sıra yurdun dört bir köşesinden hatta yurt dışından vatandaşlarımız Türkçeyle ilgili sorularını telefonla, e-postayla, dilekçeyle Kurumumuza ulaştırıyorlar ve en kısa sürede yanıtlarını bekliyorlardı. Bilgi Edinme Yasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra da Türkçeyle ilgili binlerce soru Kurumumuza ulaşmaya başlamıştı.

Türkçe Sözlük, *Yazım Kılavuzu* gibi temel başvuru kaynaklarının basılı olarak kullanıma sunulmasından sonra sanal ortamda ve bilgisayarlarda da erişilebilir hâle getirilmesi bilişim çağını yaşadığımız bir dönemde zorunlu bir görev olmuştu.

Türkçenin bilim dili olarak daha da geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması açısından büyük önem taşıyan terimler de asla ihmal edilmemesi gereken konu-

ların başında geliyordu. Önceki yıllarda yayımlanmamış terim sözlüklerinin hazırlanması; yayımlanmış çalışmalardan sonra da bilimde, teknolojide yaşanan gelişmelerle ortaya çıkan yeni kavramlar için terimler türetilmesi Türkçenin geliştirilmesi, zenginleştirilmesi, özleştirilmesi açısından büyük önem taşımaktaydı. Özleşmeciliğin tasfiyeciliğe dönüşmesinin dili yeni bir "çıkmaza saplaması" üzerine *Güneş-Dil Teorisi* ile tasfiyeciliğin önünü alarak dili bu çıkmazdan kurtaran yüce Atatürk, 1936'daki Üçüncü Türk Dil Kurultayı'ndan sonra tamamen bilim terimleri üzerinde çalışmaya yoğunlaşmıştı. Türettiği terimlerle *Geometri* kitabını yazan Atatürk *"Öyle istiyorum ki Türk dili bilim yöntemleriyle kurallarını ortaya koysun ve her dalda yazı yazanlar, bütün terimleriyle çoğunluğun anlayabileceği güzel, ahenkli dilimizi kullansınlar."* sözüyle de terimlerin önemini açıkça vurgulamıştı. Kurucusu Atatürk'ün bu sözlerini kendisine verilmiş bir görev olarak kabul eden TDK'nin bilim terimleri üzerine çalışmaları "her dalda" yürütmesi gereği de ortaya çıkıyordu.

Kurumda düzenlenen söyleşiler ve konferansların yanı sıra yurt düzeyinde valiliklerle, üniversitelerle, sivil toplum kuruluşlarıyla ortaklaşa gerçekleştirilen etkinliklerin sürdürülmesi toplumda Türkçe duyarlılığını artırmış, bu da yeni etkinliklerin düzenlenmesi istemlerini bir çığ gibi çoğaltmıştı. Yalnızca yurt 5
içinden değil yurt dışından da yüzlerce çağrı almaya başlamıştık. Radyo ve televizyonlar belirli günlerde gerçekleştirdikleri programların yanı sıra neredeyse hemen her gün yeni programlar için öneride bulunuyorlardı.

Türk Dil Kurumunun görev ve sorumluluk alanlarına giren bu ve benzeri çalışmaları gerçekleştirecek bilim kadrosu ise kuruluş yasasındaki eksik maddeler yüzünden ne yazık ki seçilemiyordu. Hem yukarıda belirtilen çalışmaları yapmak hem Türk dili ile ilgili etkinlikleri düzenlemek hem de bilim kadrosu eksikliğini gidermek üzere Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu kararıyla öncelikli ve gerekli çalışma grupları oluşturulmaya başlanmıştır. Bu geçiş döneminde Kurumumuzun çalışmalarını yürütmesi için gerekli desteği sağlayan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı ve Yönetim Kurulunun katkılarıyla kurulan çalışma gruplarımız ve etkinlikleri hakkında kısa bilgiler vermek istiyoruz.

Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu Çalışma Grubu, Türk Dil Kurumunun ilk kez 1945'te yayımladığı *Türkçe Sözlük*'ün yeni baskısını yayıma hazırlarken bir yandan da bu sözlüğün sanal ortamdaki sürümü olan *Güncel Türkçe Sözlük*'ü her toplantısında biraz daha geliştirmekte ve zenginleştirmektedir. Yeni yapılanmayla *Yazım Kılavuzu*'nu *Türkçe Sözlük* ile uyumlu olarak hazırlama

görevini de üstlenen çalışma grubu, geçmişte zaman zaman yaşanan *Türkçe Sözlük* ile *Yazım Kılavuzu* arasındaki farklılıkları da böylece ortadan kaldırmayı amaç edinmiştir. *Türkçe Sözlük*'ün 2005 yılının son günlerinde yayımlanan yeni baskısından sonra Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 24.11.2005 tarih ve 509/19 ve 20.7.2006 tarih ve 524/11 sayılı kararlarıyla yeniden yapılanarak Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın'ın başkanlığında Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Nevzat Gözaydın, Prof. Dr. Hamza Zülfikar, Prof. Dr. Mustafa Argunşah, Prof. Dr. Nurettin Demir, Doç. Dr. Melek Özyetgin, Uzm. Belgin Aksu, Uzm. Beyza Gültekin, Uzm. Âdem Terzi, Uzm. Burçak Okkalı, Safa Tekeli'den oluşan Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu Çalışma Grubu, sanal ortamda kullanımda olan *Güncel Türkçe Sözlük* veri tabanındaki söz, deyim, terim, ek ve anlamdan oluşan söz varlığını 104.481'den 110.038'e, madde başı ve madde içi söz sayısını da 77.407'den 82.826'ya çıkarmıştır. Gündelik dile girme eğilimindeki yabancı kaynaklı sözlere karşılık bulma çalışmasını da yürüten çalışma grubu yazım ile ilgili kuralları da geliştirmektedir. Hemen her toplantısında sanal ortamdaki kullanıcılardan gelen *Güncel Türkçe Sözlük* ile ilgili çok sayıdaki iletileri de yanıtlayan Çalışma Grubu, bu yolla gönüllü katkıların *Türkçe Sözlük*'e yansımasını da sağlamaktadır. *Güncel Türkçe Sözlük*'te ayrıntılı arama seçeneği ile sözlük veri tabanında özel amaçlı aramalara imkân sağlayan özellikler, ilgi ve çalışma alanlarına göre kullanıcılara kolaylıklar sunmaktadır. Bu arada, geçen yılki yazımızda değindiğimiz ve 2006 yılı içerisinde üretilerek kullanıma sunulacağını belirttiğimiz *Güncel Türkçe Sözlük* yoğun diski (YD=CD), veri tabanı hazır olmasına karşın ne yazık ki bazı aksaklıklar yüzünden tamamlanamadı. *Güncel Türkçe Sözlük* yoğun diskinin bu yıl içerisinde üretilmesi ve kullanıma sunulması mümkün olabilecektir. Geçen yılın son günlerinde yeni bir uygulamamızla kablosuz erişim düzeneği olan telefonlardan sözlüklerimize ked.tdk.org.tr adresinden ulaşılabilmektedir.

Sanal ortamda kullanıma açılmış olan *Kişi Adları Sözlüğü* de Güncel Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu Çalışma Grubu tarafından geliştirilmektedir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 30.3.2006 tarih ve 516/35 sayılı kararıyla oluşturulan Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü Çalışma Grubu ise çok kısa sürede olağanüstü bir çaba ve özveri ile Türkçenin en büyük terim sözlüğünü tamamlamak üzere... Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın'ın başkanlığını yaptığı çalışma grubunda Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Mustafa Kaçalin, Doç. Dr. Mustafa Çiçekler, Dr. Yücel Dağlı, Dr. Bilgin Aydın, Bilâl Çavuşoğlu üye olarak görev yapmaktadır. Çalışmalarını

İstanbul'da sürdüren Çalışma Grubu Türk Dil Kurumunun kuruluşundan bugüne kadar yayımlamış olduğu altmış iki terim sözlüğü ile hâlen çalışmaları süren yirmi terim sözlüğünü veri tabanına aktarmıştır. Türk Dil Kurumunun **http://tdkterim.gov.tr** adresli yeni bir sunucusundaki yazılımın sanal ortamda açılışı Türk Dil Kurumunun yetmiş dördüncü kuruluş yıl dönümü törenleri sırasında 12 Temmuz 2006 günü Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener tarafından yapılmıştır. Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanmış olan ve veri tabanına aktarılan altmış iki terim sözlüğü şunlardır:

Ağaçişleri Terimleri Sözlüğü, Asalakbilim Terimleri Sözlüğü, Atletizm Terimleri Sözlüğü, Aydınlatma Terimleri Sözlüğü, Ayaktopu Terimleri Sözlüğü, Bilişim Terimleri Sözlüğü, Bitkibilim Terimleri, Biyoloji Terimleri Sözlüğü, Budunbilim Terimleri Sözlüğü, Ceza Yargılama Yöntemi Yasası Terimleri Sözlüğü, Cimnastik Terimleri Sözlüğü, Coğrafya Terimleri Sözlüğü, Çiftteker Terimleri Sözlüğü, Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü, Dilbilim Terimleri Sözlüğü, Dirilbilim (Biyoloji) Terimleri, Döşem Terimleri Sözlüğü, Edebiyat ve Söz Sanatı Terimleri Sözlüğü, Eğitim Terimleri Sözlüğü, Felsefe Terimleri Sözlüğü, Fizik Terimleri Sözlüğü, Fiziksel Kimya Terimleri Sözlüğü, Geometri, Gökbilim Terimleri Sözlüğü, Gösterim Sanatları Terimleri Sözlüğü, Gümrük Terimleri Sözlüğü, Güreş Terimleri Sözlüğü, Güzel Sanatlar Terimleri Sözlüğü, Halkbilim Terimleri Sözlüğü, İstatistik Terimleri Sözlüğü, Kentbilim Terimleri Sözlüğü, Kılıçoyunu Terimleri Sözlüğü, Kimya Terimleri Sözlüğü, Kitaplıkbilim Terimleri Sözlüğü, Madencilik Terimleri Kılavuzu, Mantık Terimleri Sözlüğü, Medeni Hukuk Terimleri Sözlüğü, Metalbilim İşlem Terimleri Sözlüğü, Matematik Terimleri Sözlüğü, Nükleer Enerji Terimleri Sözlüğü, Orta Öğretim Terimleri Kılavuzu, Otomobilcilik ve Motor Bilgisi Terimleri Sözlüğü, Ruhbilim Terimleri Sözlüğü, Sepettopu Terimleri Sözlüğü, Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü, Tarım Terimleri Sözlüğü, Tarih Terimleri Sözlüğü, Tecim, Maliye, Sayışmanlık ve Güvence Terimleri Sözlüğü, Teknik Terimler I, Tiyatro Terimleri Sözlüğü, Toplumbilim Terimleri Sözlüğü, Türe Terimleri, Uçantop, Alantopu, Masatopu Terimleri Sözlüğü, Uygulayım Terimleri Sözlüğü, Yapım İyeliği Terimleri Sözlüğü, Yapıt Hakları Terimleri Sözlüğü, Yazın Terimleri Sözlüğü, Yerbilim Terimleri Sözlüğü, Yöntembilim Terimleri Sözlüğü, Yumrukoyunu Terimleri Sözlüğü, Zanaat Terimleri Sözlüğü, Zooloji Terimleri Sözlüğü.

Hâlen çeşitli bilim dallarında ayrı ayrı kurulmuş bulunan terim çalışma gruplarında mevcut terimlerin yanı sıra türetilen yeni terimlerin katılmasıyla hazırlanan yeni terim sözlükleri de bu yazılımda yer almaktadır. Yazılımın veri tabanındaki yirmi terim sözlüğü ise şunlardır:

Veteriner Hekimliği Terimleri Sözlüğü, Anatomi Terimleri Sözlüğü, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Terimleri Sözlüğü, Biyokimya Terimleri Sözlüğü, Cerrahi Terim-

leri Sözlüğü, Doğum ve Jinekoloji Terimleri Sözlüğü, Dölerme ve Suni Tohumlama Terimleri Sözlüğü, Farmakoloji ve Toksikoloji Terimleri Sözlüğü, Fizyoloji Terimleri Sözlüğü, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları Terimleri Sözlüğü, Histoloji-Embriyoloji Terimleri Sözlüğü, İç Hastalıkları Terimleri Sözlüğü, Mikrobiyoloji Terimleri Sözlüğü, Parazitoloji Terimleri Sözlüğü, Patoloji Terimleri Sözlüğü, Veteriner Hekimliği Tarihi ve Deontoloji Terimleri Sözlüğü, Viroloji Terimleri Sözlüğü, Zootekni Terimleri Sözlüğü; *İktisat Terimleri Sözlüğü; Su Ürünleri Terimleri Sözlüğü,* Su Ürünleri Avlama ve İşleme Teknolojisi Terimleri Sözlüğü, Su Ürünleri Temel Bilimleri Terimleri Sözlüğü.

Veri tabanında şu anda 148.513 terimin bulunduğu yazılıma yayımlanmış terim sözlüklerinin taranarak aktarılması ve mevcut terim çalışma gruplarının hazırladığı terim sözlüklerinin eklenmesiyle *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* 180.000 terime ulaşacaktır. Yazılımda Türkçe terimler aranabildiği gibi yabancı dillerdeki terimler ve Türkçe karşılıkları da aranabilmektedir.

Veri tabanında üç aşamada arama yapılabilmektedir. Birinci aşamada aranan terimle bire bir eşleşen bütün bilim dallarındaki terimler ve anlamları sıralanmaktadır. Örneğin *alan* sözü Türkçede arandığında şu sonuçlar sıralanmaktadır:

alan

Alantopu oyununun oynandığı, boyu 23,77 m. eni tek oyunu için 8,23 m., çift oyunu için 10,97 m. olan dikdörtgen biçimindeki yer. İng.: court Fr.: court

alan

Bir tutanakta, özel bir veri türüne ayrılmış belirli bir bölge. En küçük mantıksal veri saklama birimi.

T. : saha İng.: area, field Fr.: zone, chomps

alan

Bir özdeğin, bir mıknatısın ya da bir elektrik yükünün çevresinde uyarılan kendini kuvvet etkisi ile belli eden yönleçsel, doğabilimsel nicelik.

T. : saha İng.: field Fr.: champ Alm.: Feld

alan

1 - Roma imparatorluğu döneminde açık havada yapılan gösteriler için yapılmış geniş, çoğu kez değirmi biçimde oyun yeri. 2 - Seyircilerin ortasında oyun yeri olan çevreli tiyatronun büyüğü.

T. : meydan İng.: arena Fr.: arena Alm.: Arena

alan

Bir sirkte gösterilerin yapıldığı alan.

İng.: ring, arena Fr.: piste Alm.: Manege, Ring

alan

1. Güreş karşılaşmalarının yapıldığı yer. 2. Yağlı güreşin ve karakucağın yapıldığı yüzeyi çimle kaplı toprak yer.

T. : meydan

alan

Anıtların, tarih yapıtlarının, önemli yapıtasarcılık yapıtlarının çevresinde ya da yakınında, genellikle taşıt dolaşımına açık tutulmayan, herkesin oturup dinlenmesine elverişli duruma getirilmiş, dileyenlerin, gereğinde siyasal toplantılar da yapabilecekleri genişçe düzlük.

T. : meydan İng.: square Fr.: place Alm.: Platz

alan

sâha.

alan

(matematik)

T. : saha Fr.: aire

alan

(fizik)

T. : saha Fr.: champ

alan

TV. Çerçevenin en üst satırından en alt satırına kadar yatay taramanın tümü.

İng.: field Fr.: demi-image, trame Alm.: Halbbild, Teilbild

alan

Sinem./TV. Bir alıcı merceğinin seçik bir görüntü sağlayabildiği derinlik ve enin tümü.

T. : netlik sahası İng.: field (of sharpness), focal field, limits of definition Fr.: champ (de netteté), limites de netteté, zone de netteté Alm.: Blickfeld

alan

Birtakım güçlerin etkin oldukları yer.

T. : saha İng.: field

alan

1. Eski Roma açıkhava gösterisine özgü geniş yer (elips biçimi). 2. Seyirciler ortasında bir oyun yeri.

İng.: arena Fr.: Arena Alm.: Arena

alan

Bir araştırma konusu ya da sorununun taşıyıcısı olan ve belli ayrıtları bulunan gözlem birimlerinden oluşmuş araştırma evreni ya da bu evrenin içinde gözlendiği gerçek yaşam bağlamı.

T. : saha İng.: field

İkinci aşamada ise aranan terimi içeren madde başları, içinde yer aldığı sözlükle birlikte gösterilmektedir. Bu aşamada da yabancı dil karşılıkları aranmaktadır. *Alan* sözünün sıralaması ise bu durumda şöyle olmaktadır:

alan boşluğu	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü
alan boşluğu imi	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü
alan eşleme imi	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü
alan eşlemesi	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü
bezem	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü
durükyük alanı	Fizik Terimleri Sözlüğü
elektromıknatıs alan	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü
güvenilir alan	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü
mıknatıslı alan	Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü

mıknatıssal alan	Fizik Terimleri Sözlüğü
ölçeralan	Yöntembilim Terimleri Sözlüğü
özel izin alan	Yapım İyeliği Terimleri Sözlüğü
tutu alan	Tecim, Maliye, Sayışmanlık ve Güvence Terimleri Sözlüğü

Aramada *alan* sözünün içinde geçtiği terimlerin yanı sıra karşılık olarak verilen birleşik söz veya sıfat tamlaması yapısındaki terimlerin ister ilk sözcüğü olarak ister ikinci sözcüğü olarak nerede bulunursa bulunsun bir terimin içerisinde geçmesi durumunda kullanıcıya bütün örnekleriyle sıralanmaktadır. Aranan terimin hangi sözlükte geçtiği de yanda belirtilmektedir. Yukarıda mavi renkli olarak verilen bu terimler sayfada etkin konumdadır ve fare ile üzerinin tıklanması durumunda doğrudan o terime erişmek mümkün olabilmektedir. Yabancı dil karşılıklarından arama yapıldığında ise bulunan terimler madde başlarına göre sıralanmaktadır.

Terim aramasındaki üçüncü aşama ise ikinci aşamanın genişletilmiş biçimidir. Bu seçenekte sorgulama yapılması durumunda daha geniş arama yapılmaktadır. İkinci aşamadaki bilgilerin yanı sıra sorgulanan sözün içerisinde geçtiği tanımlar, yabancı dildeki karşılıkları tam bir liste hâlinde sıralanmaktadır. Böylesine ayrıntılı arama seçeneklerinin sunulduğu bu yazılımda amaç, kullanıcının aradığı terimle ilgili bütün bilgilere bir anda ulaşmasını sağlamaktır. Değişik bilim dallarındaki Türkçe ve yabancı dillerdeki karşılıklarıyla terimlerin sıralanması bu dallarda çalışan kişilere terimler hakkındaki bilgileri eksiksiz sunabilmektir. Yabancı dillerde yapılan aramalar da yabancı kökenli bir terimi bilen ancak Türkçe karşılığını bilmeyen kişilerin Türkçe terime ulaşmalarını sağlamak içindir.

Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü yazılımı ve veri tabanı Türk Dil Kurumunun bütün terim çalışmalarının kullanım alanına çıkarılması düşüncesiyle tasarlanmıştır. Yıllardır yapılan çalışmalarla türetilen ve sözlükleri yayımlanan bu terimler bilişim uygulamaları aracılığıyla herkesin kullanımına sunulmuş olmaktadır. Bu yolla terimlerin kullanım alanını genişleteceğine inanıyoruz.

Türk Dil Kurumunda hâlen çalışmaları süren terim sözlükleri ise eleştirilere açık olarak yürütülmektedir. Sorgulama sonucunda sıralananlardan yanında simgesi bulunan terimler henüz tamamlanmamış çalışmalara işaret etmektedir. Bu simgenin bulunduğu terimle ilgili eleştiri ve öneriler kullanıcılar tarafından hazırlayıcılarına iletilebilmektedir. Bunun için öncelikle yazılıma üye olmak gerekmektedir. Tamamen ücretsiz olan üyelik işlemini gerçekleştirebilmek için önce yazılım tarafından üretilen harf ve rakam dizisi ilgili bölüme

yazılmalıdır. Açılan sayfada "Üye olmak istiyorum" seçeneğinin tıklanmasıyla gelen kayıt bölümünde bilgiler doldurulmalıdır. Yazılıma girebilmek için gerekli olan ilk şifre kullanıcının e-posta adresine gönderilmektedir. Kullanıcı yazılıma girdikten sonra kendisinin üreteceği bir şifre ile kendisine gönderilen şifreyi değiştirmelidir. Böylece kullanıcılar daha güvenli olarak yazılımdan yararlanmaktadır. Çalışma grupları, gönderilen her eleştiriyi değerlendirmekte ve dikkate almaktadır. Bütün terim sözlüklerinin veri tabanına aktarılmasından sonra *Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* tam metin olarak yayımlanacak ve Türkçenin Söz Varlığı veri tabanıyla birlikte *Büyük Türkçe Sözlük*'te yer alacaktır.

Türk Dil Kurumunda oluşturulan yeni çalışma gruplarının önemli bir bölümünü terim çalışma grupları oluşturmaktadır. Diş hekimliği, ekonometri, su ürünleri, veteriner hekimlik gibi bazı alanlarda Türk Dil Kurumunda ilk kez terim çalışmaları yürütülürken daha önce terim sözlüğü hazırlanmış bazı alanlarda da yaşanan gelişmeye bağlı olarak yeni çalışmalar başlatılmıştır. Türk Dil Kurumunda yeni terim çalışmalarının yürütüldüğü çalışma grupları şunlardır:

Diş hekimliği terimlerini Türkçeleştirmek ve sözlüğünü hazırlamak amacıyla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 3 Aralık 2004 tarih ve 487/33 sayılı kararı ile Prof. Dr. İlker Uzel'in başkanlığında oluşturulan Diş Hekimliği Terimleri Çalışma Grubunda Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Prof. Dr. Hülya Köprülü, Prof. Dr. Hüma Ömürlü, Prof. Dr. Emine Çelik, Prof. Dr. Faik Çökpekin, Prof. Dr. Faruk Akgünlü, Yrd. Doç. Dr. Funda Kadıoğlu, Dr. Aslıhan Azaklı Uzel yer almaktadır. Çalışma grubu öncelikle yabancı kökenli terimlerin Türkçe karşılıklarını belirlemekle işe başlamıştır. U harfiyle başlayan terimlere kadar Türkçe karşılıkları belirleyen çalışma grubu, bütün terimlerin karşılığını belirledikten sonra bu terimlerin tanımlarının yapılması ve böylece sözlüğün hazırlanması çalışmalarına başlayacaktır.

Yeni gelişmekte olan ekonometri alanında Türkçe terimler türetmek ve *Ekonometri Terimleri Sözlüğü*'nü hazırlamak üzere Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 6 Temmuz 2006 tarih ve 523/33 ile kararı ile Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonometri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Bedriye Saraçoğlu'nun başkanlığında oluşturulan Ekonometri Terimleri Çalışma Grubunda Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Prof. Dr. Halûk Erlat, Prof. Dr. Nihat Bozdağ, Prof. Dr. Sacit Ertaş, Doç. Dr. Metin Karagöz, Yrd. Doç. Dr. Atilla Gökçe, Yrd. Doç. Dr. Ayşe Kazan, Yrd. Doç. Dr. Filiz Özağ, Erkan Ağaslan yer almaktadır. Çalışmalarına 2006 yılının son aylarında başlayan

Çalışma Grubu kısa sürede yabancı dilde S harfiyle başlayan terimlere kadar Türkçe karşılık bulunması çalışmasını gerçekleştirmiştir. Z harfiyle başlayan terimlerin Türkçe karşılıklarının bulunmasından sonra da madde başında yer alan terimlerin tanımlanması çalışmalarına başlanacaktır.

Ülkeler arasındaki ilişkilerin giderek gelişmesi, dünya borsalarının ve pazarlarının birbirlerini daha çok etkilemesi, çok uluslu şirketlerin kurulması gibi etkenler iktisat alanında yabancı terimlerin Türkçeye daha fazla girmesine yol açmıştır. Bu durum, dilimizin kaynaklarından yararlanarak yeni terimlerin Türkçemize kazandırılmasını gerektirmektedir. İktisat alanındaki terimlerde bir örnekliği de sağlamak, bu alanda ortaya çıkan gereksinimi karşılamak amacıyla Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Şiir Yılmaz'ın başkanlığında İktisat Terimleri Çalışma Grubu kurulması, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 29 Temmuz 2004 gün ve 481/11 sayılı kararıyla kabul edilmiştir. Çalışma grubunda Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Doç. Dr. Aziz Konukman, Yrd. Doç. Dr. Müslüme Narin, Yrd. Doç. Dr. Sevim Akdemir, Yrd. Doç. Dr. Fahriye Öztürk, Yrd. Doç. Dr. Hakan Naim Ardor ve Cemil Çiftçi yer almaktadır. Çalışma grubu hem terimlere Türkçe karşılıklar bularak hem de terimleri tanımlayarak İ harfiyle başlayan terimlere kadar olan bölümü tamamlamıştır. Ancak yapılan göndermelerde diğer harflerle başlayan terimlerin de tanımları yapılmakta ve bu terimler de sözlüğe alınmaktadır. Göndermelerle birlikte 4.925 terimin bulunduğu sözlük veri tabanı Türk Dil Kurumunun Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü yazılımına haftalık olarak aktarılmaktadır. İktisat Terimleri Çalışma Grubu, Avrupa Birliği Genel Sekreterliğinin denetlenmek üzere Kurumumuza gönderdiği *AB Terimler Sözlüğü* üzerinde 2005 yılı sonlarında başladığı çalışmasını 2006 yılının Mart ayında tamamlamıştır.

Sağlık alanındaki hızlı gelişmelere bağlı olarak ilaç ve eczacılık alanına da pek çok yeni yabancı terim girmekte, bu terimlerin yazılışları, söylenişleri sorun oluşturmaktadır. Bugüne kadar ilaç ve eczacılık terimleri tıp, biyoloji, kimya gibi bilim dallarının içinde ele alınmıştır. Mevcut terimler ve yapılan tanımlar da eczacılık alanındaki kullanımlarını gereği gibi yansıtmamaktadır. Bu düşüncelerle *İlaç ve Eczacılık Terimleri Sözlüğü* hazırlanması gereksinimi ortaya çıkmıştır. Eczacılık eğitimi ve meslek çalışanları arasında dil birliği sağlamak, yabancı terimlere Türkçe karşılıklar bularak öğrenimi kolaylaştırmak ve *İlaç ve Eczacılık Terimleri Sözlüğü*'nü hazırlamak amacıyla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 12 Şubat 2004 gün ve 469/21 sayılı kararıyla İlaç ve

Eczacılık Terimleri Çalışma Grubu Prof. Dr. Erdem Yeşilada'nın başkanlığında oluşturulmuştur. Prof. Dr. Hamza Zülfikar, Prof. Dr. Rahmiye Ertan, Prof. Dr. Cengiz Yakıncı, Prof. Dr. Göknur Aktay, Prof. Dr. Bahar Tunçtan, Doç. Dr. Ecz. Alb. Yalçın Özkan, Doç. Dr. İlkay Küçükgüzel, Doç. Dr. Ecz. Alb. Ahmet Aydın Yrd. Doç. Dr. Ecz. Yzb. Ayhan Savaşer, Yrd. Doç. Dr. C. Kemal Buharalıoğlu'nın üye olarak yer aldığı çalışma grubunda öncelikle terimlerin Türkçe karşılıkları belirlenmekte sonra da tanımları kapsamlı olarak verilmeye çalışılmaktadır.

Su ürünleri terimlerini Türkçeleştirmek ve *Su Ürünleri Terimleri Sözlüğü*'nü hazırlamak üzere Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 2 Temmuz 2004 tarih ve 478/18 sayılı kararı ile Doç. Dr. Naim Sağlam'ın başkanlığında, Prof. Dr. Mustafa Sarıeyüpoğlu, Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Ahmet Buran, Prof. Dr. Dursun Şen, Prof. Dr. Erdal Duman, Doç. Dr. Metin Çalta, Doç. Dr. Mustafa Dörücü'den oluşan *Su Ürünleri Terimleri Sözlüğü* Çalışma Grubu çalışmalarını tamamlayarak 8.689 terimden oluşan sözlüğü Türk Dil Kurumu Başkanlığına teslim etmiştir. Terimlerin tamamı *TDK Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü* veri tabanına aktarılmıştır.

Veteriner hekimlik alanındaki terimleri Türkçeleştirerek *Veteriner Hekimliği Terimleri Sözlüğü*'nü hazırlamak amacıyla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 24 Mayıs 2004 tarih ve 476/2 sayılı kararı ile Prof. Dr. Cahit Kalkan başkanlığında Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Sadık Yılmaz, Prof. Dr. Ergün Köroğlu, Prof. Dr. Yusuf Gül, Prof. Dr. Sadettin Tanyıldızı, Prof. Dr. Metin Bayraktar, Prof. Dr. Ahmet Buran, Doç. Dr. Yesari Eröksüz'den oluşan Veteriner Hekimliği Terimleri Sözlüğü Çalışma Grubu kurulmuştur. Çalışma Grubu geçen süre içerisinde on yedi ana bilim dalında 36.118 terimden oluşan sözlüğü tamamlayarak Türk Dil Kurumu Başkanlığına sunmuştur. Çalışma Grubunun hazırladığı terimler, TDK Bilim ve Sanat Terimleri Ana Sözlüğü veri tabanına aktarılarak herkesin kullanımına açılmıştır.

Hemşirelik Terimleri Sözlüğü hazırlamak üzere Prof. Dr. Recep Toparlı'nın başkanlığında Hemşirelik Terimleri Sözlüğü Çalışma Grubu Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 5 Ekim 2006 tarih ve 528/3 sayılı kararı ile kurulmuştur. Çalışma Grubunda Prof. Dr. Ayla Bayık Temel, Prof. Dr. Cengiz Yakıncı, Prof. Dr. Ayfer Karadakovan, Prof. Dr. Gülsün Taşocak, Doç. Dr. Zümrüt Başbakkal, Yrd. Doç. Dr. Gönül Özgür, Yrd. Doç. Dr. Ayten Zaybak, Yrd. Doç. Dr. Oya Kavlak, Yrd. Doç. Dr. Ülkü Bayka üye olarak görev yapmaktadır.

Yer Adları Sözlüğü'nü hazırlamak amacıyla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 5 Ekim 2006 tarih ve 528/4 sayılı kararı ile Prof. Dr. Recep Toparlı'nın başkanlığında Yer Adları Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Prof. Dr. Mustafa Kaçalin, Doç. Dr. Mustafa Çiçek, Dr. Yücel Dağlı, Sevgi Ağca, Seyit Ali Kahraman, Mehmet Kirişoğlu'nun yer aldığı Çalışma Grubu çalışmalarına yeni başlamıştır.

Osmanlı Türkçesi Sözlüğü'nü hazırlamak amacıyla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 10 Ağustos 2005 tarih ve 502/29 sayılı kararıyla Prof. Dr. Mustafa Özkan'ın başkanlığında oluşturulan Osmanlı Türkçesi Sözlüğü Çalışma Grubuna Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Muhammet Yelten, Prof. Dr. Yekta Saraç, Prof. Dr. Mustafa Argunşah, Prof. Dr. Gülden Sağol, Prof. Dr. Hayati Develi, Prof. Dr. Ceval Kaya, Prof. Dr. Mustafa Kaçalin, Prof. Dr. Azmi Bilgin, Prof. Dr. Fatih Andı, Prof. Dr. Musa Duman, Doç. Dr. Ahmet Kartal, Doç. Dr. Hanifi Vural, Doç. Dr. H. Dilek Batislam, Dr. Murat Karavelioğlu, Dr. Erdal Şahin, Dr. Yücel Dağlı, Enfel Doğan, Şefik Bilâl üye olarak seçilmiştir. İstanbul'da toplanan Çalışma Grubu, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*'nde Ç harfine kadar olan maddelerin girişini tamamlamıştır.

Yazı dilimizde kullanılmakta olan Batı kökenli sözlerin sözlüğünü edebî metinlere dayalı olarak hazırlayan Türkçede Batı Kökenli Yabancı Kelimeler Sözlüğü Çalışma Grubu, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu'nun 01.04.2004 tarih ve 473/5 sayılı kararı ile oluşturulmuştur. Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın'ın başkanlığını yaptığı Çalışma Grubunda Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Gürer Gülsevin, Prof. Dr. Mustafa Öner, Doç. Dr. Erdoğan Boz, Yrd. Doç. Dr. Özkan Öztekten, Yrd. Doç. Dr. Hatice Şirin User, Mehmet Yasin Kaya, Özgür Ay üye olarak bulunmaktadır. Çalışma Grubu, yaklaşık 3.406 sözden oluşan sözlük üzerindeki çalışmalarını yürütmektedir. Sözlerin Türkçede kazandığı anlamları tanıklarıyla birlikte ortaya koymayı amaçlayan Çalışma Grubu İzmir'de çalışmalarını yürütmektedir. 113 edebî eserin taranmasıyla 9.811 örnek cümlenin elde edildiği *Türkçede Batı Kökenli Yabancı Kelimeler Sözlüğü*'nün bu yıl içerisinde sanal ortamda kullanıma sunulması amaçlanmaktadır.

Dil çalışmalarını bilgisayar destekli olarak yapmak amacıyla kurulan Türk Dünyası Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Çalışma Grubu çalışmalarını geçen yıl içerisinde başlatmıştır. Türk Dil Kurumunun e-devlet kapsamında gerçekleştirmeyi planladığı; ilk aşamasında basılı ortamdaki bütün türlerdeki sözlüklerin,

iki dilli, çok dilli, terim, hem yazılı hem de sesli olarak söyleyiş, derleme ve tarama sözlüklerinin, atasözleri ve deyimler sözlüğünün, ansiklopedik sözlüğün, Türk lehçeleri sözlüğü vb. sözlüklerin Genel Ağ'da yer almasını, ikinci aşamasında ise Türk dilinin anıt niteliğindeki eserlerinin çeşitli düzeylere göre hazırlanmış sürümlerinin elektronik ortama aktarılmasıyla *Orhon Yazıtları*'ndan başlayarak edebiyatımızın seçkin eserlerinin özgün metinleri ile günümüz Türkçesine aktarılmış biçimlerinin elektronik ortamda yayımlanmasını amaçlayan *e-Türkçe*, bilişim teknolojilerinden yararlanılarak oluşturulacak bir projedir.

Bu ve benzeri çalışmaların sağlıklı olarak yapılabilmesi için dil bilimciler ile bilişim alanında çalışmalar yapan kişilerin bir araya gelip bilgi birikimlerini ortaya koymaları gerekmekteydi. Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesindeki Türk Cumhuriyetleri Bilgi Teknolojileri Çalışma Grubunun girişimi ve Türk Dil Kurumu ile Türkiye Bilişim Derneğinin iş birliği sonucu 14 Mayıs 2005 tarihinde Türk Dil Kurumunda düzenlenen *Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Çalıştayı* ile 12-15 Ekim 2005 tarihlerinde Kazakistan'da düzenlenen *Türk Dünyası Ekonomi ve Bilişim Forumu* adlı toplantılarda Türk lehçeleri üzerindeki çalışmaların bilgisayar aracılığıyla yürütülmesi, ortak sözlükler ve dil bilgisi çalışmalarının bilişim uygulamalarıyla gerçekleştirilmesi dile getirilmiş olup bilişim uygulamalarının Türk dünyasında ortak bir iletişim dili kurulmasında önemli bir araç olacağı düşüncesinden hareketle Ahmet Yesevi Üniversitesinde Türk Dünyası Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Araştırmaları Merkezi kurulması kararlaştırılmış, Türk Dil Kurumunda yapılan değerlendirme toplantısından sonra da Türkiye tarafındaki çalışmaları yürütmek üzere Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 19 Aralık 2005 ve 510/21 sayılı kararıyla Türk Dil Kurumu bünyesinde Türk Dünyası Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Çalışma Grubu kurulmuştur. Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın'ın başkanlığındaki Çalışma Grubunda Prof. Dr. Yusuf Ünlü, Prof. Dr. Nihat Kınıkoğlu, Prof. Dr. Ceval Kaya, Doç. Dr. Yalçın Çebi, Doç. Dr. İlyas Çiçekli, Yrd. Doç. Dr. Müslüme Narin, Dr. Yalçın Özkan, Dr. Meltem Turhan Yöndem, Belgin Aksu, Necdet Kesmez, Sami Dönmez, Hüseyin Demir, Ahmet Ayvalı üye olarak görev yapmaktadır.

Türkiye'deki bilgisayar destekli dil bilimi çalışmalarını konu alan ulusal bir çalıştayı İstanbul Teknik Üniversitesi, Türkiye Bilişim Derneği ile birlikte gerçekleştiren Kurumumuz, bu toplantıya Türk Dünyası Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Çalışma Grubunun tam kadro katılımıyla destek vermiştir. Çalışma Grubu Türk dünyasına yönelik olarak düzenlenen dil ve bilişim oturumlarının yer aldığı *VI. Türk Dünyası Ekonomi, Dil ve Bilişim İş Birliği Forumu*'na da katılmıştır.

Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te yapılan forumda Türk dünyasında dil çalışmalarının bilgisayar destekli olarak yürütülmesinin, Türk dünyası ortak iletişim dilinin kurulmasında ve yaygınlaşmasında önemli bir adım olduğu dile getirilmiştir. Bu Çalışma Grubu içerisinde yer alan Dr. Yalçın Özkan'ın hazırladığı yazılımla *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü* hizmete sunulacak hâle gelmiştir. Türk lehçeleri derleminin (*corpus*) oluşturulması amacıyla etkinliklerini yürüten Çalışma Grubu, bilgisayar destekli dil bilimi araştırmaları ile ilgili bir el kitabı da hazırlamaktadır.

Türkçeye gönül veren, eserleriyle Türkçeyi sevdiren ve Türkçeye emek veren şair, yazar, devlet ve bilim adamlarının her yaştan ve her meslekten kişilere tanıtılmasını sağlamak amacıyla yeni bir yayın dizisi başlatan Kurumumuz, bu amaçla özel bir de çalışma grubu kurmuştur. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 24 Mart 2005 gün ve 499/36 sayılı kararı ile kurulan ve Prof. Dr. Sadık Tural, Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın ve H. Rıdvan Çongur'dan oluşan Türkçeye Emek Verenler Dizisi Çalışma Grubu, ilk anda yayımlanacak eserleri ve hazırlayıcılarını belirlemiştir. Eserler 2007'de hazırlanacak ve yayımlanma aşamasına gelecektir. Gelecekte hazırlanacak belgeseller için

de kaynak oluşturacak bu eserlerin görsel malzemeyle yayımlanması amaçlanmaktadır.

Türkçenin eğitim ve öğretimi ile ilgili sorunları ve çözüm yollarını araştırmak amacıyla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu'nun 3 Aralık 2004 tarih ve 487/20 sayılı kararı ile kurulan Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Çalışma Grubu çeşitli alanlarda sormaca (anket) çalışmalarını yürütmektedir. Danışma Kurulunda Prof. Dr. Sadık Tural, Prof. Dr. Leylâ Küçükahmet, Dr. Nusret Alperen'in yer aldığı ve Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın'ın başkanlığını yaptığı Çalışma Grubunun üyeleri Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Hamza Zülfikar, Doç. Dr. Murat Özbay, Yrd. Doç. Dr. Fahri Temizyürek, Yrd. Doç. Dr. Celâl Demir, Yrd. Doç. Dr. M. Sani Adıgüzel, Yrd. Doç. Dr. Musa Çiftçi, Yrd. Doç. Dr. Erol Barın, Yrd. Doç. Dr. Mesiha Tosunoğlu, Dr. Hüseyin Ağca, Dr. Hüseyin Yeniçeri, Dr. İdris Karakuş, Dr. Hadi Benhur, Dr. Hayrettin Parlakyıldız, Dr. Reşide Gürses, Kemalettin Deniz, H. Rıdvan Çongur, Çiğdem Kader, Aynur Akdoğan, Osman Baş, Süleyman Kaan Yalçın, Deniz Yiğit, Mehmet Ak, Berna Esin, Tevfik Küçükkaraca, Nilgün Ay, Aysel Ferah, Gülsen Özbağ'dır. Çanakkale'de ve bazı ilçelerinde Türkçenin karşı karşıya bulunduğu sorunlarla ilgili etkinlik de düzenleyen Çalışma Grubu, Kurumumuzun Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı ile birlikte ger-

çekleştirdiği Türkçenin Gücü ve Dil Bilinci Çalıştayı'na katılarak ülkemizde ilk kez düzenlenen etkileşimli araştırmaya destek vermiştir. Öğrencilerin dil yetilerinin ve becerilerinin belirlenmesi amacıyla yürütülen çalıştayın etkileşimli araştırma bölümüne altı yüze yakın öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonuçları 2007 içerisinde yayımlanacaktır.

Türk Dil Kurumunun yayın çalışmalarını yürütmek üzere Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 29.11.2002 tarih ve 446/13 sayılı kararı ile oluşturulan ve Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Nevzat Gözaydın'dan oluşan Yayın Çalışma Grubu, etkinliklerini 2006 yılında da sürdürmüştür. Yayımlanmak üzere Türk Dil Kurumuna gönderilen eserlerin inceleyicilerinin belirlenmesi, inceleme raporlarının değerlendirilmesi, incelenmesi tamamlanan eserlerin baskı kararlarının alınması ve sonuçlandırılması için Kurum Başkanlığına sunulması işlemlerini yürüttüğü gibi Kurumun yayın politikasını da oluşturmaktadır. Yayımlanması gerekli eserlerin bilim adamı ve yazarlara sipariş verilmesi işlemleri de Yayın Çalışma Grubu tarafından gerçekleştirilmektedir.

Basım kararı alınan kitapların işlemlerinin Yurt İçi ve Yurt Dışı İlişkiler Şube Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Şube Müdürlüğünce yürütülmesi sonucunda 2006 yılında on dokuz kitap yayımlanmıştır. Bu kitaplardan Nail Tan'ın *Atatürk ve Türk Dil Kurumu* adlı araştırması, Dr. İdris Karakuş'un kitabı *Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi*, Prof. Dr. İsmail Parlatır, Belgin Tezcan Aksu, Nikolai Tufar tarafından hazırlanan İbrahim Cudi Efendi'nin *Lügat-ı Cûdî*'si, Yrd. Doç. Dr. Faruk Yıldırım'ın çalışması *Adana ve Osmaniye İlleri Ağızları* (iki cilt), Doç. Dr. Zikri Turan'ın *Artvin İli Yusufeli İlçesi Uşhum Köyü Ağzı* adlı eseri, Prof. Dr. Hamza Zülfikar'ın *Terim Sözlükleri ve Çalışmaları ile İlgili Bibliyografya* adlı çalışması, Prof. Dr. Recep Toparlı ile Ali Ilgın'ın yayına hazırladıkları Mahmet Sadık'ın *Üss-i Lisân-ı Türkî*'si, 14 Mayıs 2005 günü Türk Dil Kurumunda gerçekleştirilen ve bilişimcilerle dil bilimcileri buluşturan çalıştayın bildirilerinin yer aldığı *Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Çalıştayı Bildirileri*, Prof. Dr. Metin Karaörs'ün yayıma hazırladığı Köprülüzade Mehmet Fuat ve Süleyman Saip'in *Türk Dilinin Sarf ve Nahvi* kitabı, 1926'daki Bakü Türkoloji Kurultayı hazırlıkları için yapılan çalışmaları konu alan ve Halid Said Hocayev'in yazdığı, Mustafa Toker ile Ufuk Deniz Aşçı'nın *Yeni Elifba Yollarında Eski Duygu ve Hatıralarım* adlı eseri, Prof. Dr. Recep Toparlı ile Dilek Yücel'in hazırladıkları Süleyman Hüsnü Paşa'nın *İlm-i Sarf- Türkî*'si, Dursun Zengin'in *Almancaya Çevrilen Türk Masallarında Çeviri Sorunları* adlı çalışması, Prof. Dr.

Emine Yılmaz'ın *Narspi*'si, Prof. Dr. Metin Karaörs'ün yayına hazırladığı Ali Şir Nevayî'nin *Nevadirü'ş-Şebâb*'ı ilk kez basılmıştır.

Daha önceki baskılarının tükenmiş olması dolayısıyla Kâşgarlı Mahmud'un yazdığı Besim Atalay'ın Türkçeye çevirdiği *Divânü Lûgat-it-Türk*'ün (dört cilt), Reşid Rahmeti Arat'ın hazırladığı Edib Ahmed b. Mahmud Yüknekî'nin *Atabetü'l-Hakayık*'ının, Cem Dilçin'in *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*'nin, Talât Tekin'in *Orhon Yazıtları*'nın, Prof. Dr. Zafer Öztek'in *Halk Dilinde Sağlık Deyişleri Sözlüğü*'nün yeni baskıları yapılarak araştırmacıların, okuyucuların yararlanmasına sunulmuştur.

Basım ihaleleri yapılan ancak dizgi, düzelti, baskı ve cilt işlemleri süren kitaplarımızdan Yrd. Doç. Dr. Ekrem Arıkoğlu, Buyan Barbanov, *Tuva Destanları I;* Yrd. Doç. Dr. Ekrem Arıkoğlu, *Hakas Destanları I*; Prof. Dr. Nevzat Özkan, *Gagavuz Destanları*; Doç. Dr. Nurettin Demir, *Türkçe Dil İlişkilerinde Yapısal Etkenler*; Dr. Metin Arıkan, *Kazak Destanları I (Kubıkul-Dotan Batır-Kulumergen-Joyamergen-Karabek Batır)*; Prof. Dr. Fikret Türkmen, Dr. Feyzullah Rahmankul, Muvaffak Duranlı, *Türk Dünyasında Köroğlu Anlatmaları*; Caştegin Turgunbayev, *Kırgız Destanları (Er Eşim-Munduk Zarlık-Şırdabek-Kozuke Bayan)*; Dr. Metin Arıkan, *Kazak Destanları I Köroğlu'nun Kazak Anlatmaları*; Oktay Selim Karaca, *Kazak Destanları III Akböpe Savıtbek ve Barak Batır*; Doç. Dr. Ceyhun Vedat Uygur, *Kara Kalpak Destanları I Kırk Kız Destanı*; Prof. Dr. Fikret Türkmen, Metin Arıkan, *Kırım'ın Kırk Batırı*; Dr. İbrahim Dilek, *Altay Destanları II*; Dr. İbrahim Dilek, *Altay Destanları III*; Vedat Kartalcık İle Caner Kerimoğlu, *Tatar Destanlar I*; Fikret Türkmen-Gülsine Uzun İle B.Bora Hançа, *Kırgız Destanları III*; Dilek Yücel, *Özbek Destanları II*; Ahmet Kartal, *Lügat-i Naci*; Fatma Çelebi, *Kırgız Destanları V*; Vedat Kartalcık-Caner Kerimoğlu, *Tatar Destanları II*; Fikret Türkmen-Şurubu Uraimova, *Kırgız Destanları VI;* Ayşe Solmaz, *Özbek Destanları*; Caştegin Turgunbayev, *Şor Destanı İncelemeleri* bu yıl içerisinde okuyucularıyla buluşacak.

Yayın etkinlikleri elbette bunlarla sınırlı değil... Süreli yayınlarımız *Türk Dili, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* ve *Türk Dünyası* dergilerinin yeni sayıları, 2006 yılında da okuyucularıyla buluştu.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 23 Ocak 2002 tarih ve 429/6 sayılı kararı ile Prof. Dr. Sadık Tural başkanlığında Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Mustafa Canpolat, Prof. Dr. Nevzat Gözaydın, Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'ndan oluşturulan *Türk Dili* Dergisi Yazı Kurulu, 2006 yılında yürüttüğü çalışmalarıyla *Türk Dili*

dergisinin yıl boyunca kesintisiz olarak yayımlanmasını sağladı. Bu sayıdan itibaren de dergimiz yeni tasarımıyla sizlere merhaba diyor.

Türk Dil Kurumunun bilimsel süreli yayını *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*'in en son 2001 yılında yayımlanan sayısından sonra geciken sayılarından 2002/1, 2002/2, 2003/1; 2003/2, 2004/1, 2004/2 geçen yıl içerisinde yayımlandı. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu'nun 17 Ocak 2003 tarih ve 448/33 sayılı kararı ile Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın'ın başkanlığında Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Zeynep Korkmaz, Prof. Dr. Hamza Zülfikar, Prof. Dr. Osman Fikri Sertkaya'dan oluşturulan Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten Yazı Kurulu, çalışmalarını 2006 yılında da sürdürerek 2005/1, 2005/2, 2006/1 sayılarını yayıma hazır duruma getirdi.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 6 Kasım 2002 tarih ve 445/24 sayılı kararı ile oluşturulan ve Prof. Dr. Sadık Tural, Prof. Dr. Reşat Genç, Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Prof. Dr. Recep Toparlı, Prof. Dr. Fikret Türkmen, Doç. Dr. Naciye Yıldız'dan oluşan Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi Yazı Kurulu 2006 yılında yürüttüğü çalışmalarla *Türk Dünyası* dergisinin gecikmiş bulunan 17. ve 18. sayılarını yayıma hazırladı. Derginin 2005 ve 2006 yılları sayılarına ait yazılar da yayımlanmak üzere değerlendirmeye alınmıştır.

Türk İşaret Dili Üzerine Çalışmalar

İşitme engelliler ile dil ve konuşma bozukluğu olan bireylerin iletişim gereksinimlerini karşılamak üzere Türk İşaret Dilini oluşturmak, sözlüğünü ve dil bilgisini hazırlamak amacıyla Türk Dil Kurumunun öncülüğünde yeni bir çalışma başlatılmıştır. Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un on beşinci maddesinin dördüncü bendi "*İşitme özürlülerin eğitim ve iletişimlerinin sağlanması amacıyla Türk Dil Kurumu Başkanlığı tarafından işaret dili sistemi oluşturulur. Bu sistemin oluşturulmasına ve uygulanmasına yönelik çalışmaların esas ve usulleri Türk Dil Kurumu Başkanlığı koordinatörlüğünde Millî Eğitim Bakanlığı, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü ve Özürlüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.*" denilerek Türk Dil Kurumuna önemli bir görev ve sorumluluk verilmiştir. Türk Dil Kurumu, ilgili bakanlık ve kurumlar arasında eş güdümü sağlayarak *Türk İşaret Dili Sisteminin Oluşturulması ve Uygulanmasına Yönelik Usul ve Esasların Belirlenmesine İlişkin Yönetmelik*'in hazırlanarak yürürlüğe girmesinde kendisine yasa ile verilen görevi kısa süre içerisinde yerine getirmiştir. Anılan Yönetmelik 14 Nisan 2006

günlü ve 26139 sayılı *Resmî Gazete*'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik'in yedinci maddesine göre oluşturulması gereken Türk İşaret Dili Bilim ve Onay Kurulu da yine Türk Dil Kurumuna yasa ve yönetmelikle verilen yetkilere dayanılarak kurulmuştur. Bilim ve Onay Kuruluna Türk Dil Kurumunu temsilen Prof. Dr. Erol Belgin, Doç. Dr. Melek Özyetgin, Uzm. Neclâ Yalçıner getirilmişlerdir. Kuruluşunun hemen ardından toplanan Türk İşaret Dili Bilim ve Onay Kurulu, 9 - 10 Nisan 2007 tarihlerinde Türk İşaret Dili Çalıştayı'nın düzenlenmesini kararlaştırmıştır. Ülkemizde bölgelere göre farklılıklar gösteren işaret dilinin Türk kültürüne; gelenek ve göreneklerine ve Türkçe dil bilgisi kurallarına göre ölçünlü duruma getirilerek Türk İşaret Dilinin oluşturulması ve birlikteliğin sağlanması amacıyla yürütülecek çalışmalarda izlenecek yolu belirlemek, işaret dili öğreticilerini, araştırmacılarını bir araya getirmek amacıyla düzenlenecek çalıştay, bu uğurda atılmış önemli bir adım olacaktır.

Konuşmalar, Söyleşiler, Bilimsel Toplantılar

Türk Dil Kurumunun önemli etkinliklerinden biri de Türk dili ile ilgili çeşitli konularda söyleşiler, konuşmalar, bilimsel toplantılar düzen-

Konuşmalar, Söyleşiler

5.1.2006, *1922'den Günümüze Adana Ağızları*, Ş. H. Akalın, Adana

25.2.2006, *Türk Dili ve Yazım Kuralları*, R. Toparlı, Sivas

26.2.2006, *Türk Dili ve Yazım Kuralları*, R. Toparlı, Tokat

23-24.2.2006, *Türk Dilini Doğru ve Etkin Kullanma Eğitimi*, Ş. H. Akalın ve R. Toparlı, Doğan Yayın Holding, İstanbul

24.2.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Kocatepe Rotary Kulübü Ankara

11.3.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Oran Rotary Kulübü, Ankara

15.3.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Kavaklıdere Rotary Kulübü, Ankara

16.3.2006, *Kitle İletişim Araçlarında Doğru ve Güzel Türkçe*, Ş. H. Akalın, Basın Enstitüsü, İstanbul

17.3.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Çiğli Kaymakamlığı, İzmir

23.3.2006, *Güzel Türkçemiz*, Ş. H. Akalın, Seyhan Rotary Kulübü, Adana

23.3.2006, *Türkçenin Yazım Sorunları*, R. Toparlı, Türkiyat Araştırma Enstitüsü, Erzurum

23.3.2006, *Türkçe Sözlük*, R. Toparlı, Fen-Edebiyat Fakültesi, Erzurum

25.3.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Erol Altaca Okulları, İstanbul

lemesidir. Geçen yıl içerisinde yalnızca Ankara'da Kurum binasında değil Artvin'den Çanakkale'ye Mersin'den Samsun'a kadar yurt çapında pek çok ilimizde valiliklerimizle, üniversitelerimizle, öğrenci topluluklarımızla ve sivil toplum kuruluşlarımızla iş birliği içerisinde çok sayıda etkinlik düzenlenmiştir. Türk Dil Kurumu konferans salonundaki etkinliklerimiz sanal ortamdan görüntülü ve sesli olarak yayımlanırken, bant kayıtları da ağ sayfalarımızda istenildiği zaman izlenebilmektedir. Türk Dil Kurumunun geçen yıl gerçekleştirdiği etkinlikler tarih sırasıyla yan sütunda verilmiştir.

Bu etkinliklerin yanı sıra Kurumumuz uzmanları geçen yıl içerisinde çeşitli kamu kurumlarında Türkçe dil bilgisi ve yazım kurallarıyla ilgili on beş ayrı semineri başarıyla vermişlerdir.

Geçen yıl içerisinde Türk dili ile ilgili çeşitli konularda Kurumumuzdan temsilcilerin katılımıyla yüzü aşkın radyo ve televizyon programı gerçekleştirilmiştir.

TRT FM'de her hafta yayımlanan *Dilin Kemiği* köşesi 2006 yılında Kurumumuzun desteği ile hazırlamaktadır. TRT GAP televizyonunda da Prof. Dr. Recep Toparlı'nın danışmanlığında Bir Kelime Bir İşlem Yarışması gerçekleştirilmektedir.

28.3.2006, *Türkçenin Gücü ve Türk Dil Kurumu*, Ş. H. Akalın, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

3.4.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara

3.4.2006, *Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük*, R. Toparlı, Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara

7.4.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Aka-lın, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mersin

6-7.4.2006, *Türk Dilini Doğru ve Etkin Kullanma Eğitimi*, Ş. H. Akalın ve R. Toparlı, Doğan Yayın Holding, İstanbul

12.4.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Polis Meslek Yüksekokulu. Adana

19.4.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Polis Meslek Yüksekokulu, Malatya

20.4.2006, *Türkçede Yazım Kuralları*, R. Toparlı, Uzm. B. Tezcan Aksu, Uzm. B. Gültekin, Anadolu Ajansı, Ankara

21.4.2006 *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Millî Eğitim Müdürlüğü, K.Maraş

24.4.2006, *Dünden Bugüne Türkçemiz*, Ş. H. Akalın, Bilkent Üniversitesi, Ankara

25.4.2006, *Türkçenin Gücü ve TDK*, Ş. H. Akalın, İnönü Üniversitesi, Malatya

25.4.2006, *Türkçenin Gücü ve TDK*, M. Kaçalin, Bilecik Valiliği, Bilecik

26.4.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Polis Meslek Yüksekokulu, Trabzon

26.4.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Trabzon Valiliği, Trabzon

26.4.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Fen-Edebiyat Fakültesi, Trabzon

3.5.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Gaziantep Valiliği, Gaziantep

3.5.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Polis Meslek Yüksekokulu, Gaziantep

3.5.2006, *Atatürk ve Türkçe Matematik Terimleri*, Ş. H. Akalın, Matematikçiler Derneği, Ankara

3.5.2006, *Türk Dilini Etkili Kullanma, Etkili Konuşma ve Sunum Teknikleri*, B. Tezcan Aksu, MGK Genel Sekreterliği, Ankara

4.5.2006, *Türkçenin Gücü*, E. Boz, Adıyaman Valiliği, Adıyaman

4.5.2006, *Türkçenin Gücü*, C. Kaya, Bursa Valiliği, Bursa

4.5.2006, *Türkçenin Gücü*, M. Özyetgin, Mersin Valiliği, Mersin

5.5.2006, *Türkçenin Gücü*, M. Özyetgin, Hatay Valiliği, Hatay

5.5.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. A. Bozkaplan, Çankırı Valiliği, Çankırı

8.5.2006, *Türkçenin Coğrafyaları Birleştiren Kimliği*, E. K. Nagy, M. Djindic, K. Filan, Ç. Hıdır, M. Kirschner, K. V. Nerimanoğlu, M. Barkan, TDK-Karaman Valiliği-TİKA iş birliğiyle, Ankara

9.5.2006, *I. Türkçe Gençlik Kurultayı*, Üniversitelerin Türkçe toplulukları temsilcilerinin katılımıyla, TDK-Karaman Valiliği iş birliğiyle, Ankara

9.5.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Millî Eğitim Müdürlüğü, Erzincan

9.5.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Eğitim Fakültesi, Erzincan

Ticari Hayatta Yabancılaşma Karşısında TDK

Ürün ve iş yeri adlarında yabancılaşma, kullanım kılavuzlarında Türkçeye yer verilmemesi gibi ticari hayatta yaşanan dil yabancılaşması karşısında Türk Dil Kurumu toplumumuzda Türkçe bilincini yaygınlaştırma çalışmalarını geçen yıl da sürdürmüştür. Bölgelerindeki iş yerlerinde Türkçe adlar kullanılması yolunda karar alan belediyeleri, il genel meclislerini, ticaret odalarını ödüllendiren Türk Dil Kurumu, geçen yıl yeni bir etkinlikle yabancı olan adını Türkçesiyle değiştiren kuruluşlarımızı da ödüllendirme çalışmasını başlatmıştır. Kuruluşundan bu yana Türkçe ad kullanan örnek iş yerlerini de ödüllendiren TDK'nin bu etkinliği kamuoyunda ve basında büyük ilgi görmektedir. Geçen yıl içerisinde ödüllendirilen belediyelerimiz, il genel meclisleri ve diğer kurumlarımız şunlardır: *Çanakkale Belediyesi, Milas Belediyesi, Hisarcık Belediyesi, Pazarlar Belediyesi, Burdur Belediyesi, Fethiye Belediyesi, Kahramanmaraş İl Genel Meclisi, Ilgın Belediyesi, Amasya Belediyesi, Marmaris/Beldibi Belediyesi, Tokat Belediyesi, Erzincan Belediyesi, Karabük Belediyesi, Ankara Ticaret Odası.*

Yabancı adını Türkçesiyle değiştiren veya ticari hayata atıl-

dığından bu yana Türkçe ad kullanan örnek kuruluşlardan *İpek Saray, Kayseri Park, İstanbul Gösteri ve Kongre Merkezi, Ulaş Mağazası, Gülce-Berk Mağazası, Etkin Mağazası, Gezginler Halı ve Mobilya, Sevgi Eczanesi, Türkiyem Gıda Pazarı, Yağmur Kundura, Denizci Çay Ocağı, Çarşıbaşı Çamaşır Dünyası, Yöre Baharat, Beyaz Saray Et Lokantası, Özlem Giyim, Gaziantep Baklavacısı, Beldibi Halk Ekmek Fabrikası, Yılmaz Kundura, Milas Halıcılık, Aydın Ekmek Fırını, İmar İnşaat Gayrimenkul Sanayi, Burç Genetik Tanı Merkezi, İnci Akü Sanayi, Adil Işık, Duygusal Halı Yıkama, Otopak, Parlayan Güneş, Doydum Ev Yemekleri* adlı kuruluşlar da 2006 yılı içerisinde Türk Dil Kurumu tarafından ödüllendirilmiştir.

Türkçeye duyarlılık gösteren bu belediyelerimizi ve kuruluşlarımızı bir kere daha kutluyoruz.

Diğer Etkinliklerimiz

Bireylerin kişisel söz varlığını geliştirmelerine katkıda bulunmak amacıyla başlattığımız *Dağarcığınıza Her Gün İki Söz* etkinliği 2006 yılında da sürmüştür. Bu hizmetimize üye olanların sayısı 49.760'a, gönderdiğimiz 760 ileti ile sözcüklerin sayısı ise 1.530'a ulaştı.

Türkçe ile ilgili konularda gerek Bilgi Edinme Yasası'na göre gerek e-posta veya dilekçe ile Kurumumuza

11.5.2006, *Türkçenin Gücü*, C. Kaya, Çanakkale Valiliği, Çanakkale

15.5.2006, *Türk Dilinin Doğru ve Güzel Kullanımı*, R. Toparlı, RTÜK-TDK iş birliğiyle, Sivas

17.5.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Polis Meslek Yüksekokulu, Yozgat

25-26.5.2006, *I. Türkoloji Kurultayının 80. Yıl Dönümü*, Ş. H. Akalın, Millî İlimler Akademisi Bakü, Azerbaycan

26.5.2006, *Türkçenin Gücü*, M. Özkan, Adana Valiliği, Adana

26.5.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, İstek Vakfı Okulları, İstanbul

26.5.2006, *Türkçenin Gücü*, Ö. Öztekten, Zonguldak Valiliği, Zonguldak

29.5.2006, *Doğumunun 125. Yılında Atatürk ve Türk Dili*, Türk Dil Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezi iş birliği ile, Atilla Koç (Kültür ve Turizm Bakanı), S. Tural, Ş. H. Akalın, Z. Korkmaz, M. Saray, A. Uçan, N. Karadağ, S. Mülayim, M. Erkal, Ö. Göçgün, M. Öner, K. Yetiş, M. Özyetgin, TDK ve AKM iş birliğiyle, Ankara

3.6.2006, *Türkçenin Sorunları*, S. Tural, H. Parlakyıldız, H. Zülfikar, Z. Önler, M. Özbay, M. Tosunoğlu, C. Demir, B. Esin, Çanakkale

3.6.2006, *Türkçenin Sorunları*, H. Yeniçeri, İ. Karakuş, Bayramiç, Çanakkale

3.6.2006, *Türkçenin Sorunları*, H. Ağca, R. Gürses, Ç. Kaya, F. Kaya, Gelibolu, Çanakkale

7.6.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Server Vakfı, Ankara

7.6.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Ankara Atatürk Lisesi, Ankara

8.6.2006, *Türkçenin Gücü*, M. Özkan, Van Valiliği, Van

9-10.6.2006, *Bilgisayar Destekli Dil Bilimi Çalıştayı*, S. Dönmez, M. Aşkar, Ş. H. Akalın, H. F. Karadoğan (İTÜ Rektörü), E. Adalı, B. İ. Güvenç, S. Özsoy, Y. Çebi, M. T. Yöndem, N. Kesmez, B. Tezcan Aksu, A. Ayvalı, N. Kınıkoğlu, M. Ölmez, T. Ören, Ö. Çetinoğlu, Y. Karslıgil, H. Demir, A. Güvenir, İ. Çiçekli, A. C. Tantuğ, O. Bilgin, İTÜ, İstanbul

26.6.2006, *Kitle İletişim Araçlarında Doğru ve Güzel Türkçe*, Ş. H. Akalın, RTÜK-TDK iş birliği ile, Samsun

28.6.2006, *Türkiye Türkçesinin Tarihsel Sözlüğü*, R. Toparlı, Bilkent Üniversitesi, Ankara

28.6.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Side Belediyesi, Side

12.7.2006, *Türk Dil Kurumunun Kuruluşunun 74. Yılı*, Abdüllatif Şener (Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı), S. Tural, Ş. H. Akalın, K. Işık, Ankara

30.7.2006, *PIAC*, Z. Korkmaz, Berlin, Almanya

12.9.2006, *Kırgız Bitki Adlarının Eskiliği*, A. Nadirova, TDK, Ankara

16-20.9.2006, *Uluslararası Şehriyar'ı Anma Konferansı*, Ş. H. Akalın, Tahran, İran

19-22.9.2006, *Mustafa Kemal Atatürk - Haydar Aliyev ve Nahçıvan: Hayat İnkişaf*

başvuruda bulunan kişilere istedikleri bilgiler, süresinde gönderilmeye çalışılmaktadır. Geçen yıl içerisinde yalnızca Bilgi Edinme Yasası'na göre Kurumumuza başvuruda bulunan ve soruları yanıtlanan kişilerin sayısı 2.127'dir.

Türk dili alanında ülkemizdeki en büyük uzmanlık kütüphanesi olan Türk Dil Kurumu Kitaplığında 46.074 adet kitap, 8.711 cilt süreli yayın, 657 yazma eser, 302 makara mikrofilm bulunmaktadır. Son bir yılda 4.380 kişi TDK Kitaplığından yararlanmıştır. Bu sayının 2.760'ı öğrenci, 1.307'si araştırmacıdır. Kitaplığımızdaki bütün yayınların kataloğu sanal ortamda taranabilmekte, istenilen eserlerin fotokopileri e-posta veya dilekçe ile Kurumumuza gelmeden de elde edilebilmektedir.

Yetmiş Beşinci Yıl Kutlamaları

Türk Dil Kurumunun yetmiş beşinci kuruluş yıl dönümünü ve yetmiş beşinci Dil Bayramı'mızı üyelerimizle, çalışanlarımızla; Türkçeye gönül veren dostlarımızla, ulusumuzla birlikte kutlama hazırlıklarına 2006 yılı ortalarında başlamış bulunmaktayız. AKDTYK Yönetim Kurulunun 5 Ekim 2006 tarih ve 528/9 sayılı kararıyla Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın, Prof. Dr. Sadık Tural, Prof. Dr. Recep Toparlı,

Prof. Dr. Hasan Eren, Prof. Dr. Zeynep Korkmaz, Prof. Dr. Hamza Zülfikar, Prof. Dr. Nevzat Gözaydın ve Doç. Dr. Melek Özyetgin'den oluşan 75. Yıl Kutlama Kurulu TDK'nin kuruluş yıl dönümü ile Dil Bayramı kutlamalarının törenlerle, toplantılarla sınırlı kalmaması, tarihsel açıdan önem taşıyan bazı eski yayınların tıpkıbasımlarının yapılması, yeni yayınlarla birlikte Türkçenin köken bilgisi sözlüğü gibi beklenen eserlerin yayımlanması, *Türkçe Sözlük* ve *Yazım Kılavuzu* yoğun disklerinin çıkarılması, *Türk Dili* ve *Belleten*'in ilk sayısından itibaren bütün sayılarının sayısal ortama aktarılarak yoğun disk içerisinde kullanıma sunulması gibi geçmişten bugüne, bugünden de geleceğe kalacak yayın etkinliklerini gerçekleştirme kararı almıştır.

Bu kapsamda Türkçenin Söz Varlığı Veri Tabanı adını verdiğimiz büyük çalışmamız, yazı dilimize, bölge ağızlarımıza, bilim ve sanat terimlerimize ait yaklaşık altı yüz bin söz varlığıyla hizmete sunulacaktır. Bu veri tabanı, aranan her sözün, her terimin, her deyimin anlamını içeren nitelikte olacaktır. *Türkiye Türkçesinin Tarihsel Sözlüğü*'nün de katılmasıyla veri tabanının büyük bir bölümünü yetmiş beşinci Dil Bayramı'mızda kullanıma açabilmek için çalışmalarımızı büyük bir hızla

Modelinin Uluslararası Sempozyumu, E. Artun, Nahçıvan

21.9.2006, *Türkçenin Gücü*, G. Gülsevin, Kırklareli Valiliği, Kırklareli

26.9.2006, *74. Dil Bayramı*, Hilmi Güler (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı), S. Tural, Ş. H. Akalın. Dil Bayramı Söyleşisi: R. Toparlı, İ. Ertuğrul, S. Ezgü, T. Polatkan, TDK, Ankara

30.9.2006, *Türkçenin Gücü*, N. Demir, Artvin Valiliği, Artvin

9.10.2006, *Türkçenin Bugünkü Durumu*, Ş. H. Akalın, İTÜ, İstanbul

10.10.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, Fatih Üniversitesi, İstanbul

29.10.2006, *Türkçenin Gücü*, N. Demir, Sinop Valiliği, Sinop

31.10.2006, *Türkçe Sözlük ve Balkanlardaki Önemi*, Ş. H. Akalın, Sırbistan Bilimler ve Sanat Akademisi Sırp Dili Enstitüsü, Belgrat, Sırbistan

6.11.2006, *Atatürk ve Türk Dili*, Ş. H. Akalın, Z. Korkmaz, M. Öner, M. Özyetgin, Kocatepe Üniversitesi, Afyon

13.11.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. A. Bozkaplan, Çorum Valiliği, Çorum

14-19.11.2006, *VI. Türk Dünyası Ekonomi, Dil ve Bilişim İş Birliği Forumu*, Y. Ünlü, C. Kaya, M. Narin, B. Tezcan Aksu, Bişkek, Kırgızistan

21.11.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Kars Valiliği, Kars

22.11.2006, *Türk Destanları Üzerine*, K. Reichl, TDK, Ankara

24.11.2006, *Öğretmenler Günü Söyleşisi*, Ş. H. Akalın, Hacettepe Üniversitesi, Ankara

27.11.2006, *Türkçenin Gücü*, R. Toparlı, Şanlıurfa Valiliği, Şanlıurfa

28.11.2006, *Türkçenin Bugünkü Durumu ve Türkçeyi Korumada Gençlere Düşen Görevler*, Ş. H. Akalın, Çağrıbey Anadolu Lisesi, Ankara

4.12.2007, *Atatürk ve Türk Dili*, Beşir Atalay (Devlet Bakanı), Z. Akman, Ş. H. Akalın, N. Caferov, Ş. İbrayev, H. Hasan, B. Ayvazoğlu, TDK-RTÜK iş birliği ile, Ankara

7.12.2006, *Güney ve Kuzey Azerbaycan'da Dil Politikaları*, K. V. Nerimanoğlu, TDK, Ankara

8.12.2006, *Atatürk'ün Türkçeye Verdiği Önem*, Ş. H. Akalın, Beykent Üniversitesi, İstanbul

13.12.2006, *Güzel Türkçemiz: Türkçenin Gücü ve Kullanımı*, Ş. H. Akalın, Atılım Üniversitesi, Ankara

15.12.2006, *Türkçenin Gücü*, Ş. H. Akalın, MEV Özel Avni Akyol Lisesi, İzmir

17.12.2006, *Türkçenin Gücü*, B. Tezcan Aksu, 4. Orkun Şöleni, Ankara

22.12.2006, *Türk Dilinin Önemi ve Basında Kullanımı*, Ş. H. Akalın, Artvin Gazeteciler Derneği, Artvin

23.12.2006, *Türkçe Sevdalısı Bir Yürek: Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu*, Ş. H. Akalın, Aydınlar Ocağı, İstanbul

sürdürüyoruz. Bu veri tabanı kullanıma açıldığında Türk dili tarihindeki en büyük sözlük, herkesin hizmetinde olacaktır.

Sanal ortamdaki *Güncel Türkçe Sözlük*'ün bilgisayarlar için yoğun disk olarak üretilmesiyle ilgili idari ve mali çalışmalar yürütülmektedir. Bu işlemler tamamlandığında sözlerin ve deyimlerin anlamlarının yanı sıra doğru ve örnek söyleyişlerinin de yer alacağı, kişilerin söz varlığını geliştirmelerine katkıda bulunacak çeşitli sözcük oyunlarının bulunacağı çoklu ortam diski üretilerek özellikle genç kuşakların yararlanmasına sunulacaktır.

Bu yazımızda değindiğimiz etkinliklerimiz ve çalışmalarımız, Türk Dil Kurumunun son bir yıla sığdırdığı değil ancak bu yazımıza sığdırabildiğimiz etkinliklerimizin ve çalışmalarımızın yalnızca bir bölümüdür. Önceki yıllarda olduğu gibi her yıl gerçekleştirilen etkinlikler, yapılan çalışmalar Türk Dil Kurumunun yetmiş dört yılı ardında bırakarak bugünlere gelmesini sağlamıştır. Türk Dil Kurumunu bugünlere getiren başta kurucumuz ve Koruyucu Genel Başkanımız yüce Atatürk olmak üzere ilk başkanımız Sâmih Rifat'ten bütün çalışanlarımıza kadar Türk Dil Kurumuna hizmet edenleri saygıyla anıyoruz. Türk Dil Kurumunun yüzüncü yıl dönümünün daha büyük coşkuyla ve daha büyük başarılarla kutlanması dileğiyle…